

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Zielonej Górze

P/18/043

LZG.410.009.03.2018

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/18/043 – Wspieranie rozwoju rolnictwa ekologicznego
Jednostka kontrolowana	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa Biuro Powiatowe w Żarach z siedzibą w Lubsku, zwane dalej <i>BP</i> lub <i>Biurem</i>
Kierownik jednostki kontrolowanej	Maria Fajger Prezes Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR) od 2 listopada 2017 r., wcześniej od dnia 1 sierpnia 2017 r. do dnia 1 listopada 2017 r. p.o. Prezesa ARiMR; Dariusz Golec p.o. Prezesa ARiMR od dnia 2 marca 2017 r. do dnia 31 lipca 2017 r. Daniel Obajtek Prezes ARiMR od dnia 13 stycznia 2016 r. do dnia 1 marca 2017 r.; p.o. Prezesa ARiMR od dnia 26 listopada 2015 r. do dnia 12 stycznia 2016 r. Andrzej Gross Prezes ARiMR od dnia 25 lutego 2013 r. do dnia 3 grudnia 2015 r.
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Krzysztof Czerniawski, jest od 1.03.2016 r. ¹ Kierownikiem Biura Powiatowego ARiMR, wcześniej, tj. od 9.06.2008 r. do 4.02.2016 r. stanowisko to zajmował Andrzej Siemion.
Kontroler	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Zielonej Górze Mariusz Migdał, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LZG/67/2018 z dnia 8.06.2018 r.

(dowód: akta kontroli str. 1-5)

II. Ocena kontrolowanej działalności²

Ocena ogólna	Biuro Powiatowe Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w Żarach z siedzibą w Lubsku prawidłowo realizowało zadania na rzecz wspierania rolnictwa ekologicznego.
Uzasadnienie oceny ogólnej	Wnioski o przyznanie płatności ekologicznej rozpatrywali pracownicy przeszkoleni w zakresie obowiązujących procedur, stosując tryb i zasady przyznawania pomocy finansowej w ramach płatności ekologicznej, określone w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 13 marca 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Rolnictwo ekologiczne”, objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 ³ . Wydawane decyzje przyznające płatności ekologiczne (PROW 2014-2020) spełniały wymogi przepisów art. 107 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego ⁴ . Jednocześnie Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę, że ok. 77% decyzji w sprawie przyznania płatności ekologicznej zostało wydanych po upływie obowiązującego terminu określonego w art. 31 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz

¹ W okresie od 5.02.2016 r. do 28.02.2016 r. Naczelnik Wydziału Działów Społecznych i Środowiskowych oraz Płatności Bezpośrednich (dalej WDSPB) przejęła odpowiedzialność za funkcjonowanie Biura w sferze funkcjonalnej i administracyjnej.

² Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny częściowej według proponowanej skali byłoby niemożliwe lub nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, należy zastosować ocenę opisową.

³ Dz. U. poz. 370, ze zm., zwane dalej rozporządzeniem ekologicznym.

⁴ Dz. U. z 2017 r. poz. 1257, zwane dalej Kpa.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

Realizacja wsparcia na rzecz rozwoju rolnictwa ekologicznego w Polsce

Przygotowanie organizacyjne i techniczne biura powiatowego do realizacji zadań z zakresu udzielania płatności rolnośrodowiskowych dla rolnictwa ekologicznego

opis stanu
faktycznego

1. W latach 2014-2017 Biuro Powiatowe ARiMR w Żarach z siedzibą w Lubsku prowadziło m.in. sprawy związane z przyznaniem pomocy finansowej w ramach: Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich (PROW) na lata 2007-2013 – płatności rolnośrodowiskowe, oraz PROW na lata 2014-2020 - płatności ekologiczne. Etapy obsługi wniosków na przedmiotowe płatności określono w książkach procedur, odpowiednio: 18 wersjach⁶ Książki Procedur KP-611-110-ARiMR Płatności rolnośrodowiskowe w ramach PROW 2007-2013 oraz 12 wersjach⁷ Książki Procedur KP-611-395-ARiMR Rolnictwo ekologiczne w ramach PROW 2014-2020, każdorazowo zatwierdzanych przez p.o. Prezesa lub Zastępcę Prezesa ARiMR. Procedury, dostarczane niezwłocznie (od 1 do 3 dni od zatwierdzenia) do Biur, zawierały m.in. tryb: przyjmowania wniosków, wprowadzania danych z wniosków do systemu informatycznego, kontrolę kompletności i kontrolę administracyjną wniosków, wprowadzanie i weryfikację wyników z kontroli na miejscu, wprowadzanie danych z jednostek certyfikujących, naliczanie płatności rolnośrodowiskowej oraz wydawanie decyzji. Zmiany procedur dokonywano przy: wejściu w życie nowych lub nowelizowanych aktów prawnych; wniesieniu przez jednostki organizacyjne ARiMR uwag, uzupełnień i aktualizacji wprowadzonych nowych wersji procedur; rozpoczęciu obsługi płatności ekologicznych w systemie IACSplus i aplikacji Red. Wprowadzone do Biur Powiatowych procedury obsługi płatności ekologicznych umożliwiały jej terminowe wykonanie. Wprowadzone do Biur Powiatowych procedury obsługi płatności ekologicznych, dostępne były dla wszystkich pracowników Biura na stronie internetowej wewnętrznego portalu ARiMR.

(dowód: akta kontroli str.6-41, 42-59, 166)

2. W badanym okresie zadania dotyczące płatności rolnośrodowiskowych oraz dla rolnictwa ekologicznego realizowało od 8 do 12 osób zatrudnionych w Wydziale Działów Społecznych i Środowiskowych oraz Płatności Bezpośrednich (Wydział). Pracownicy obsługujący przedmiotowe wnioski mieli określony podział obowiązków i odpowiedzialności w zakresie zarządzania i realizacji płatności rolnośrodowiskowych i ekologicznych.

W tym okresie (z wyłączeniem 2017 r.) pracownicy uczestniczyli w szkoleniach:

- Płatności rolnośrodowiskowe PROW 2007-2013 na kampanie 2014 r., 2015 r., 2016 r.,
- Działanie Rolnictwo ekologiczne EKO PROW 2014-2020,
- Płatności PRŚ (rolnośrodowiskowe), PRSK (rolno-środowiskowo-klimatyczne), RE (Działanie Rolnictwo ekologiczne) PROW 2014-2020 i PROW 2007-2013,
- Zasady przyznawania płatności PRŚ, PRSK, PE w latach: 2015, 2016, 2018,

⁵ Dz.U. z 2017 r. poz. 562, ze zm., zwana dalej u.w.r.o.w.

⁶ Wg stanu na 28.06.2018 r.

⁷ Wg stanu na 17.05.2018 r.

- Realizacja kontroli w zakresie PRŚ, PRSK, RE PROW 2017-2013 i PROW 2014-2020.

Szkolenia dotyczące zasad płatności kończyły się egzaminami, zdanymi przez pracowników.

(dowód: akta kontroli str.60-63)

3. Biuro przeprowadzało w kontrolowanym okresie akcje informacyjne w zakresie zasad przyznawania płatności bezpośrednich:

- szkolenia /prowadzone przez pracowników Biura/ dla producentów rolnych na temat płatności bezpośrednich⁸,
- szkolenia informacyjne dla beneficjentów dotyczące Programu Operacyjnego PROW⁹,
- szkolenie dotyczące naboru wniosków o przyznanie płatności obszarowych w kampanii 2016¹⁰;
- dwa szkolenia Kampania wnioskowa 2017¹¹,
- szkolenie Zasady wypełniania wniosku za pośrednictwem aplikacji eWniosekPlus w 2018 r. i zmiany w systemie dopłat bezpośrednich¹²;
- w zakresie obsługi beneficjentów kampania 2018¹³.

(dowód: akta kontroli str.64-110)

Informacje o tematyce, terminach i miejscu ww. szkoleń były publikowane w siedzibach: Biura, Ośrodka Doradztwa Rolniczego, samorządów terytorialnych powiatu żarskiego, Internecie oraz ogłaszane w kościołach miejscowych parafii. Gwarantowało to pełny dostęp do tych szkoleń wszystkich zainteresowanych producentów powiatu żarskiego.

(dowód: akta kontroli str.302-304)

4. W latach 2014–2017 działania Biura w zakresie rolnictwa ekologicznego były trzykrotnie przedmiotem kontroli; dwóch wewnętrznych – wizytacji LOR¹⁴, jednej zewnętrznej przeprowadzonej przez Departament Audytu Środków Publicznych Ministerstwa Finansów (Departament MF):

- wizytacja nr 1/15 z 6.08.2015 r.: nie stwierdzono nieprawidłowości;
- wizytacja nr 12/17 z 14.12.2017 r.: ujawniono trzy decyzje wydane po ustawowym terminie (przyczyna leży w sferze technicznej użytkowanego systemu)¹⁵, a w jednej z nich brak w decyzji wskazania kwalifikowalności do pakietu uprawy paszowe w przypadku braku obsady zwierząt (plon został przeznaczony na nawóz zielony, co jest zgodne z § 9 ust. 14 rozporządzenia o rolnictwie ekologicznym / luki w decyzji nie miały wpływu na płatność);
- Departament MF w ramach audytu certyfikacyjnego Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (21.11.2017 r.) stwierdził nieprawidłowości w zakresie naliczania kwoty płatności ekologicznej za 2016 r. Producent we wniosku o płatność ekologiczną zadeklarował działki o łącznej powierzchni 39,25 ha, gdy podczas kontroli administracyjnej wykazano o 1,5 ha

⁸ Od 28.01 do 18.03.2015 r. w 5 miejscowościach; od 16.03 do 22.03. 2016 r. w 3 miejscowościach; od 10.03 do 5.04. 2017 r. w 4 miejscowościach; od 26.02 do 12.04. 2018 r. w 19 miejscowościach.

⁹ 28.01.2015 r.- 12 uczestników, 18.03.2015 r.- 19 uczestników.

¹⁰ W okresie od 16.03 do 22.03.2016 r. szkolenia w 3 miejscowościach.

¹¹ 16.03.2017 r. (Lubsko) i 5.04.2017 r. (Żary).

¹² 12.03.-11.04. w 3 miejscowościach, uczestniczyło ogółem 68 osób. Wyjazdy z mobilnym / punktem pomocy technicznej do wypełniania eWnioskuPlus 2018 – 19.04. Złotnik, wprowadzono do systemu 12 wniosków.

¹³ Liczba beneficjentów do obsługi: od 23.03 do 11.05.2018 r. ogółem 2 077 producentów. W ramach działań informujących wysłano 570 pism do rolników, wykonano 745 telefonów. Biuro 15.02.2018 r. poinformowało samorządy powiatu żarskiego o terminach i miejscu spotkań pracowników z rolnikami w związku z obowiązkiem złożenia wniosku o płatność na 2018 r. w aplikacji eWniosekPlus oraz zmianami dotyczącymi płatności w 2018 r.

¹⁴ Lubuski Oddział Regionalny ARiMR w Zielonej Górze.

¹⁵ W każdym przypadku do beneficjenta wysyłano informacje w trybie art. 36 Kpa o przesunięciu terminu na załatwienie sprawy.

mniej powierzchni kwalifikowanej (wskutek błędnego wprowadzenia do systemu przez operatora). Błąd ten skutkował wypłaceniem płatności mniejszej o 1.450,69 zł.

Dyrektor LOR wszczął z urzędu postępowanie administracyjne (21.03.2018 r.) w sprawie stwierdzenia nieważności błędnej decyzji Kierownika Biura, podejmując decyzję (z 3.04.2018 r.) o nieważności przedmiotowej decyzji¹⁶. Kierownik Biura decyzją Nr 0077-2018-001335 z 7.05.2018 r. przyznał producentowi płatność w prawidłowej wysokości.

(dowód: akta kontroli str.111-147)

5. W latach 2014–2017 Biuro użytkowało do obsługi wniosków i realizacji płatności rolnośrodowiskowych i ekologicznych PROW 2007-2013 i PROW 2014-2020 systemy elektroniczne:

- Zintegrowany System Zarządzania i Kontroli (ZSZiK), do kompletnej obsługi wniosku o przyznanie płatności ekologicznej w 2014 r.,
- PROW 2007-2013, do kompletnej obsługi wniosku o przyznanie płatności rolnośrodowiskowej w 2014 r.,
- IACSplus 2014-2020, do kompletnej obsługi wniosku o przyznanie płatności ekologicznej w latach 2015 – 2017,
- RED (Rejestr dokumentów w ARiMR), dziennik elektroniczny poczty przychodzącej i wychodzącej,
- wykazy pozyskane z Jednostek Certyfikujących wykazy producentów, którzy spełnili wymagania dotyczące produkcji w rolnictwie ekologicznym.

Systemy ZSZiK i IACSplus umożliwiały m.in. rejestrowanie wniosku wraz z deklaracją pakietów oraz przeprowadzanie kontroli: zgodności, kompletności i kontroli administracyjnej aż do wydania decyzji, przy czym kontrola zgodności była przeprowadzana przez inną osobę niż kontrola kompletności zgodnie z „zasadą dwóch par oczu”. W powyższych systemach przeprowadzano kontrolę krzyżową w celu zapobiegania wypłacie beneficjentowi środków nienależnych. System IACSplus 2014–2020 zapobiega wypłacie beneficjentom nienależnych środków z wykluczających się mechanizmów pomocowych.

Obsługa manualna wniosków obejmowała weryfikację wniosku o płatność, kontrolę kompletności wniosku, przygotowanie decyzji, wprowadzanie danych z Jednostki Certyfikującej i z raportów z kontroli na miejscu.

(dowód: akta kontroli str.166-168)

6. Procedury zapobiegające konfliktowi interesów stosowane w Biurze przy obsłudze m.in. działania rolnictwo ekologiczne określono w Zarządzeniu Nr 81/2016 Prezesa ARiMR z 8.08.2016 r. w sprawie polityki antykorupcyjnej w ARiMR.

W kontrolowanym okresie odnotowano w Biurze trzy wyłączenia z obsługi płatności Rolnictwo Ekologiczne¹⁷, dokonane w trybie art. 24 § 1 pkt 2 Kpa i § 9 ww. Zarządzenia.

(dowód: akta kontroli str.148-165)

Prawidłowość rozpatrywania wniosków o przyznanie pomocy i wydawania decyzji w sprawie udzielenia płatności rolnośrodowiskowych w ramach działania rolnictwo ekologiczne

¹⁶ Nr 0077-2017-002658 z 22.05.2017 r.

¹⁷ Nr sprawy 0068-65110-0068-00000015/17 i Nr 0068-65110-0068-00000015/17/18

7. W latach 2015-2017 złożono do Biura ogółem 140 wniosków na płatności ekologiczne PROW 2014–2020, z których pozytywnie rozpatrzono 130.

W 2015 r. zarejestrowano 24 wnioski pierwszoroczne w ramach PROW 2014-2020, w 2016 r. – 17 wniosków pierwszorocznych i 24 wniosków kontynuacyjnych, a w 2017 r. odpowiednio: 36 i 39.

Odmownie rozpatrzono 10 wniosków z następujących przyczyn:

- wnioskodawca wycofał cały wniosek, stąd została wydana decyzja o umorzeniu postępowania w całości (pięciu producentów),
- ze względu na przedeklarowanie powierzchni: wyliczona procentowa różnica między powierzchnią działek zadeklarowanych we wniosku a powierzchnią stwierdzoną wynosiła 32,39% i 83,05%, 28,38% (trzech producentów)¹⁸,
- wnioskodawca nie posiadał tytułu prawnego do działek rolnych wskazanych we wniosku (jeden producent),
- wnioskodawca nie znajdował się na wykazie producentów spełniających określone wymagania produkcji ekologicznych (jeden producent).

W tym okresie kierownik Biura wydał 130 decyzji na płatności ekologiczne na łączną kwotę 3.660,5 tys. zł, z czego: 2.329,2 tys. zł (63,6%) to środki unijne, 1.331,3 tys. zł (36,4%) środki krajowe, w tym:

- 2015 r.: 19 decyzje na kwotę 445,5 tys. zł, w tym środki europejskie – 283,5 tys. zł (63,6%), środki krajowe – 162,0 tys. zł (36,4%);
- 2016 r.: 40 decyzje na 1.320,7 tys. zł, w tym odpowiednio: 840,4 tys. zł (63,6%), 480,3 tys. zł (36,4%);
- 2017 r.: 71 decyzje na 1.894,3 tys. zł, w tym odpowiednio: 1.205,3 tys. zł (63,6%), 689,0 tys. zł (36,4%).

(akta kontroli str.169-175)

8. Przeciętny okres między złożeniem wniosku przez producenta a wydaniem decyzji o udzieleniu płatności za realizację zadań w ramach działania rolnictwo ekologiczne (PROW 2014–2020), za okres 2015-2017 wynosił 330 dni, w poszczególnych latach odpowiednio: 359, 354, 291 dni.

Wydłużony okres obsługi wniosków o płatności ekologiczne, jak wyjaśnił kierownik Biura, jest efektem częstych aktualizacji systemu IACSplus, co powoduje zmiany w systemie, które przekładają się na opóźnienia w obsłudze wniosków. Aktualizacje wpływają często negatywnie na wydolność systemu, co spowalnia działania Biura.

(akta kontroli str.173-175,302-304)

9. W latach 2015-2017 kierownik Biura wydał łącznie 130 decyzji w sprawie przyznania płatności z tytułu produkcji rolnictwa ekologicznego (PROW 2014-2020) w wysokości ogółem 3.660,5 tys. zł, przy największych płatnościach, tj. 968,9 tys. zł (26,5%) dotyczących upraw rolniczych w okresie konwersji /pakiet 1/, a następnie¹⁹: 658,9 tys. zł (18,0%) – uprawy rolnicze po okresie konwersji /pakiet 7/, 619,5 tys. zł (16,9%) – uprawy warzywne w okresie konwersji /pakiet 2/, 423,4 tys. zł (11,6%) – uprawy warzywne po okresie konwersji /pakiet 8/, 277,7 tys. zł (7,6%) – uprawy paszowe na gruntach ornych w okresie konwersji /pakiet 5/, 204,3 tys. zł (5,6%) – uprawy zielarskie w okresie konwersji /pakiet 3/, 179,5 tys. zł (4,9%) – uprawy paszowe na gruntach ornych po okresie konwersji /pakiet 11/, 170,6 tys. zł (4,7%) – trwale użytki zielone po okresie konwersji /pakiet 12/²⁰.

¹⁸ Zgodnie z art. 19 ust.1 akapit drugi rozporządzenia (UE) nr 640/2014.

¹⁹ Licząc wartościowo.

²⁰ Na pozostałe pakiety wydatkowano na uprawy: pakiet 9 – uprawy zielarskie po okresie konwersji 77,2 tys. zł (2,1%), pakiet 6 – trwale użytki zielone w okresie konwersji 42,3 tys. zł (1,2%), pakiet 10.1.1. podstawowe uprawy sadownicze po okresie konwersji 26,9 tys. zł (0,7%), pakiet 10.1.2. uprawy jagodowe po okresie konwersji 9,3 tys. zł (0,2%),

10. Analiza sześciu losowo wybranych spraw dotyczących przyznania płatności w ramach działania rolnictwo ekologiczne wykazała:

- wnioskodawcy spełniali wstępne warunki ubiegania się o płatność rolnośrodowiskową, tj. posiadali nadany numer identyfikacyjny producenta rolnego, posiadali działki rolne o powierzchni co najmniej 1 ha oraz zobowiązali się do realizowania 5-letniego zobowiązania rolnośrodowiskowego, zgodnie z zarejestrowanym planem działalności rolnośrodowiskowej²¹;
- wnioski zostały złożone terminowo²², na formularzach opracowanych przez ARiMR, były kompletne oraz zawierały dane i załączniki zgodnie z wymogami rozporządzenia ekologicznego;
- badane wnioski poddane zostały kontroli kompletności, kontroli administracyjnej (w tym kontroli krzyżowej) oraz kontroli zgodności danych we wniosku z danymi jednostki certyfikującej;
- decyzje o przyznaniu płatności²³ zawierały elementy wymagane art. 107 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego. Wysokość świadczeń ustalono przy zastosowaniu obowiązującej stawki płatności oraz stwierdzonej powierzchni uprawy ekologicznej. Płatności ekologiczne przyznane na podstawie powyższych decyzji zostały zrealizowane w wysokościach i terminach określonych w tych decyzjach.

(akta kontroli str.176-187)

11. Spośród 130 decyzji dotyczących płatności ekologicznych PROW 2014–2020, 30 decyzji (23,1%) wydano w obowiązującym terminie²⁴. Pozostałe decyzje, tj. 76,9% były wydawane ze średnim 67 dniowym opóźnieniem (w przedziale od 4 do 119 dni). Wszystkich beneficjentów poinformowano o przyczynie zwłoki oraz wskazano nowy termin załatwienia sprawy zgodnie z art. 36 kpa.

Kierownik Biura odnosząc się do nieterminowości wydania decyzji, wyjaśnił, że w 2015 roku w ARiMR wdrożony został nowy system IACS, który jest corocznie aktualizowany ze względu na zmieniające się akty prawne na dany rok obsługi wniosków. Częste aktualizacje systemu (w 2015 roku 4 razy, w 2016 roku 3 razy a w 2017 roku 6 razy) powodują zmiany w systemie, które przekładają się na opóźnienia w obsłudze wniosków.

Wpływ na wydłużenie obsługi wniosku ma też wytypowanie rolnika do kontroli na miejscu metodą FOTO (obejmującą całą gminę), co powoduje, iż pracownik musi zweryfikować dużą ilość informacji w krótkim czasie, ponieważ raporty dla wniosków z rolnictwem ekologicznym ze względu na czasochłonne kontrole na miejscu przekazywane są często po 1 marca roku następnego.

Ponadto przekazywanie (w związku z aktualizacją systemu) z Centrali instrukcji do kontroli administracyjnej dla kampanii 2015: 14.04.2016 r. i 20.06.2016 r. oraz dla kampanii 2016: 10.05.2017 r. skutkowało opóźnieniem wydania decyzji płatniczej.

²¹ Zgodnie z §2 rozporządzenia ekologicznego.

²² W 4 przypadkach w terminie przedłużonym przez rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z 16 maja 2016 r. w sprawie przedłużenia terminu składania wniosków o przyznanie płatności bezpośrednich lub płatności niezwiązanej do tytoniu w 2016 r. (Dz.U. z 2016 r. poz. 680) i rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z 16 maja 2017 r. w sprawie przedłużenia terminu składania wniosków o przyznanie płatności bezpośrednich lub płatności niezwiązanej do tytoniu w 2017 r. (Dz.U. z 2017 r. poz. 968), oraz obwieszczenie Marszałka Sejmu RP z 15 września 2015 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o płatnościach w ramach wsparcia bezpośredniego (Dz. U. z 2015 r., poz.1551).

²³ Dwie decyzje wydano terminowo (7.02.2018 r., 27.02.2018 r.), cztery nieterminowo (27.05.2017 r., 22.06.2016 r., 6.04.2016 r., 16.05.2017 r.); terminy załatwienia sprawy były przedłużane w trybie obowiązujących przepisów.

²⁴ Zgodnie z art. 31 u.w.r.o.w., decyzja o przyznaniu pomocy w ramach działania rolnictwo ekologiczne jest wydawana w terminie do dnia 1 marca roku następującego po roku, w którym został złożony wniosek o przyznanie tej pomocy.

Opóźnienia decyzji administracyjnych w sprawie o przyznanie pomocy w ramach działania Rolnictwo ekologiczne, były niezależne od BP Żary z/s w Lubsku.

(akta kontroli str.188-209,302-304)

Odwolania od decyzji kierownika Biura

12. W badanym okresie odnotowano trzy odwołania rolników od decyzji kierownika Biura, tj.:

a) odwołanie (wpływ pisma do Biura 10.07.2018 r.) od decyzji kierownika Biura²⁵ z 7.06.2016 r., w związku z odmową przyznania płatności ekologicznej dla zadeklarowanego wariantu 1.1 *Uprawy rolnicze w okresie konwersji* o powierzchni 21,42 ha. Stwierdzona powierzchnia w czasie kontroli administracyjnej i kontroli na miejscu wyniosła 16,18 ha, a wyliczona procentowa różnica pomiędzy powierzchnią deklarowaną a faktyczną stanowiła 32,39%. Zgodnie z art. 19 ust.1 akapit drugi rozporządzenia (UE) nr 640/2014²⁶, w przypadku gdy powierzchnia zadeklarowana (kwalifikowana) we wniosku jest większa niż powierzchnia stwierdzona, a różnica ta przekracza 20% powierzchni stwierdzonej, nie przyznaje się żadnej pomocy czy wsparcia. Stąd też decyzją nr 9004-2016-140 z 9.09.2016 r. dyrektor LOR utrzymał w mocy zaskarżoną decyzję kierownika Biura.

(akta kontroli str.210-242)

b) odwołanie (wpływ pisma do Biura 25.05.2017 r.) od decyzji kierownika Biura²⁷ z 12.05.2017 r. w związku z wykluczeniem płatności dla wariantu 2.1 *Uprawy warzywne w okresie konwersji*, o powierzchni 0,18 ha działki rolnej (kontrola administracyjna wniosku wykazała o wyżej wymienione 0,18 ha zawyżenie powierzchni stwierdzonej od deklarowanej, nie uwzględniając wszystkich dowodów zwiększenia powierzchni działki). Dyrektor LOR decyzją nr 9004-2017-0168 z 1.08.2017 r., przywołując m.in. wymogi art. 107 § 3 Kpa, uchylił w całości zaskarżoną decyzję przekazując sprawę do ponownego rozpatrzenia przez kierownika Biura.

Decyzją²⁸ z 31.08.2017 r. kierownik Biura, po ponownym rozpatrzeniu ww. sprawy, przyznał płatność ekologiczną dla deklarowanej we wniosku skarżącej powierzchni Wariantu 2.1.

(akta kontroli str.243-269)

c) odwołanie (wpływ pisma do Biura 12.06.2017 r.) od decyzji kierownika Biura²⁹ z 22.05.2017 r. w związku z odmową płatności dla Wariantu 11.1 *Uprawy paszowe na gruntach ornych po okresie konwersji* o pow. 1,30 ha, z uwagi na mniejszą niż wymagalną obsadę zwierząt gospodarskich określoną w § 9 ust. 3 pkt 2 rozporządzenia ekologicznego. Dyrektor LOR decyzją nr 9004-2017-0187 z 16.08.2017 r. uchylił zaskarżoną decyzję w całości i przekazał sprawę do ponownego rozpatrzenia, wskazując, iż naliczenie przez Biuro wymogu kwalifikowalności do przyznania płatności odniosło się tylko do przeliczenia wskaźnika dla zwierząt nie ekologicznych, chociaż wnioskodawca utrzymywał bydło ekologiczne (fakt potwierdzony przez Jednostkę Certyfikującą). Decyzją³⁰

²⁵ Nr 0077-00000011691/16.

²⁶ Z dnia 11 marca 2014 r. uzupełniającego rozporządzenie PE i Rady (UE) nr 1360/2013 w odniesieniu do zintegrowanego systemu zarządzania i kontroli oraz warunków odmowy lub wycofania płatności oraz do kar administracyjnych mających zastosowanie do płatności bezpośrednich, wsparcia rozwoju obszarów wiejskich oraz zasady wzajemnej zgodności (Dz. Urz. UE L 181 z 20.06.2014 r. str. 48).

²⁷ Nr 0077-2017-002574 (rolnik otrzymał decyzję 10.06.2016 r.).

²⁸ Nr 0077-2017-002993 (rolnik otrzymał decyzję 18.05.2017 r.).

²⁹ Nr 0077-2017-002669 (rolnik otrzymał decyzję 1.06.2017 r.).

³⁰ Nr 0077-2017-002994.

z 31.08.2017 r. kierownik Biura przyznał płatność ekologiczną dla deklarowanej we wniosku skarżącego powierzchni Wariantu 11.1.

(akta kontroli str.270-295)

Efekty płatności rolnośrodowiskowych w ramach pakietu rolnictwo ekologiczne na terenie powiatu w okresie ich obowiązywania

13. Biuro nie monitorowało systematycznie stanu liczbowego gospodarstw i przetwórci ekologicznych na terenie powiatu żarskiego, ponieważ – jak wyjaśnił kierownik Biura – nie ma takiego obowiązku.

Jednak dla zobrazowania efektywności w zakresie wsparcia rolnictwa ekologicznego, co roku z dostępnych źródeł Biuro uzyskuje dane dotyczące stanu gospodarstw ekologicznych.

W latach 2014–2017 powstało łącznie 111 gospodarstw ekologicznych o powierzchni ogółem 2.790,76 ha, na której najwięcej uprawiano wg pakietów ekologicznych: upraw rolniczych (56,6%), upraw warzywnych (15,5%), upraw paszowych na gruntach ornych (13,8%), trwałe użytki zielone (8,7%), uprawy zielarskie (5,1%).

(akta kontroli str.296)

14. BP posiadało dostęp do wykazów producentów ekologicznych przekazywanych do Centrali ARiMR przez jednostki certyfikujące, zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 25 czerwca 2009 r. o rolnictwie ekologicznym. Dostęp był udzielony w formie elektronicznej i dotyczył danych konkretnych producentów - były one wykorzystywane na etapie kontroli administracyjnej wniosków o płatności ekologiczne. Pierwotne wykazy zostały przekazane przez jednostki certyfikacyjne do Centrali ARiMR (a tym samym do BP) do dnia 30 listopada roku, którego dotyczyły. Po tej dacie przekazywano aktualizacje danych dotyczące poszczególnych producentów

(akta kontroli str.302-304)

Ustalone
nieprawidłowości

Uwagi dotyczące
badanej działalności

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości .

Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę na nieterminowe wydawanie przez BP z siedzibą w Lubsku decyzji w sprawie płatności ekologicznej. Przekroczenie terminów ustawowych zostało jednak spowodowane przez przyczyny niezależne od kontrolowanej jednostki, a związane z wdrażaniem systemu IACSplus, licznymi jego aktualizacjami, terminami przekazywania z Centrali instrukcji do kontroli administracyjnej.

IV. Wnioski

W związku z ustalonym stanem faktycznym Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje wniosków pokontrolnych.

IV. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli³¹, kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Zielonej Górze.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 30 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań. W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Zielona Góra, dnia 29 sierpnia 2018 r.

Kontroler
Mariusz Migdał
główny specjalista kontroli państwowej

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Zielonej Górze

p.o. Dyrektora
Włodzimierz Stobrawa

.....
podpis

.....
podpis

³¹ Dz. U. z 2017 r., poz. 524.